

Vysvetlenie základných pojmov použitých pri zverejnení výsledkov Periodického hodnotenia výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti

Periodické hodnotenie

Periodické hodnotenie výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti (ďalej len „periodické hodnotenie“) je peer-review hodnotením publikačnej a inej tvorivej činnosti slovenských vedeckých a výskumných inštitúcií (verejných vysokých škôl a verejných výskumných inštitúcií). Inšpiráciou pre túto reformu boli overené zahraničné systémy hodnotenia vedy, najmä britský *Research Excellence Framework* (skrátene „REF“).

Vďaka **Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky** boli v roku 2022 vytvorené komisie zložené prevažne zo zahraničných expertov a expertiek z 19 krajín a 66 univerzít (napr. Princeton, McGill, Melbourne, Cambridge, TU München, ETH Zürich, Paris-Saclay, Sapienza, atď.), aby hodnotili úroveň slovenskej vedy z pohľadu medzinárodnej vedeckej komunity, a poskytli nám tak **náhľad na výkon a tvorivú produkciu slovenského vedecko-výskumného ekosystému**.

Predmetom hodnotenia boli **pracoviská slovenských verejných vysokých škôl (ďalej len „VVŠ“)** a **verejných výskumných inštitúcií (ďalej len „VVI“)** a ich **výskumné publikačné výstupy**, pokiaľ mal vedecký tím v sledovanom období rokov 2014–2019 aspoň 5 vedcov a vedkýň (zamestnaných na plný úväzok v prípade VVŠ, respektíve polovičný úväzok v prípade VVI, pričom v každom prípade museli na pracovisku pôsobiť aspoň štyri roky počas sledovaného obdobia).

Každá VVŠ a VVI, prípadne ich súčasť, podávali **žiadosti o hodnotenie v 28 oblastiach výskumu** (spadajúcich pod 7 skupín oblastí výskumu). Každá žiadosť obsahovala **maximálne 25 výstupov** (vedeckých článkov, monografií, konferenčných príspevkov, umeleckých výstupov, atď.) v konkrétnej oblasti výskumu. **Za každého vedca a vedkyňu bolo predložených maximálne 5 výstupov**. V prípade, že jednotlivec nevyprodukoval 5 výstupov, doplnili sa zaňho/za ňu takzvané „nulové výstupy“.

Príklad: Fakulta vybranej VVŠ podala žiadosť o periodické hodnotenie do oblasti výskumu „chemické vedy“. Do žiadosti pre túto oblasť výskumu uviedla piatich zamestnancov, ktorí splnili podmienky zaradenia [minimálne 48 mesiacov 100-

percentného úväzku, ktoré na predmetnej fakulte boli odpracované počas rokov 2014-2019]. Štyria z piatich zamestnancov za obdobie periodického hodnotenia vyprodukovali minimálne po päť výstupov (pri každom zamestnancovi), pričom piaty zaradený zamestnanec vyprodukoval za obdobie periodického hodnotenia tri vedecké výstupy. Do žiadosti o periodické hodnotenie do oblasti výskumu „chemické vedy“ preto bolo zaradených celkovo 23 výstupov (po päť výstupov od štyroch zo zamestnancov, a tri od zamestnanca s kvantitatívne nižšou produkciou v posudzovanom období).

Finálny výber výstupov pre každú žiadosť o periodické hodnotenie bol nastavený na základe snahy o dodržanie princípov reprezentatívnosti a rovnomernosti.

Pre dodržanie kritéria reprezentatívnosti musel žiadateľ zo zoznamu všetkých výstupov (vyprodukovaných v hodnotenom období zamestnancami spĺňajúcimi podmienky zaradenia do periodického hodnotenia v danej oblasti výskumu) **vybrať finálny výber, zložený z 25 výstupov, na základe zvoleného vecného kritéria zoradenia výstupov.** Podľa [článku 2, písmena g\) Smernice č. 36/2022 o periodickom hodnotení výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti](#) sa vecným kritériom zoradenia výstupov rozumie odôvodnený princíp usporiadania výstupov, ktorý môže obsahovať aj počet ohlasov, kategórie bibliografických klasifikácií, scientometrické údaje periodických publikácií a neperiodických publikácií a podľa potreby aj ich kombinácie. To znamená, že žiadateľ musel výstupy všetkých zamestnancov zaradených do hodnotenia zoradiť a rozdeliť do skupín podľa ním vybraného vecného kritéria, a následne z každej z týchto skupín vybrať do finálneho výberu výstupov rovnaký (resp. približne rovnaký) počet výstupov.

Príklad: Konkrétna VVŠ podáva žiadosť o periodické hodnotenie, v ktorej za roky 2014-2019 vykazujú všetci piati hodnotení zamestnanci celkom 150 výstupov. Inštitúcia sa rozhodla, že za kritérium zoradenia bude považovať počet citácií pre každý z výstupov, a že všetky uvedené výstupy podľa tohto kritéria zoradí, a následne rozdelí do piatich skupín (od skupiny výstupov s najvyšším počtom citácií, po skupinu výstupov s najnižším počtom citácií; pričom v každej z piatich skupín bude po 30 výstupov). Aby bol dodržaný princíp reprezentatívnosti, konkrétna VVŠ musela následne zaradiť do finálneho výberu (s 25 výstupmi, pri ktorých sa bude hodnotiť ich kvalita) po päť výstupov z každej z piatich skupín, ktoré boli vytvorené a zoradené s ohľadom na zvolené vecné kritérium zoradenia.

S ohľadom na dodržanie princípu rovnomernosti, finálny výber za každú zo žiadostí nezahŕňal iba tie najlepšie výstupy, ale snažil sa reflektovať na tvorivú publikačnú činnosť celej inštitúcie, prípadne celého výskumného pracoviska v danej oblasti výskumu (t.j. na činnosť každého zamestnanca uvedeného v žiadosti o periodické hodnotenie, ktorý spĺňal podmienky na zaradenie do periodického hodnotenia).

Príklad: Vybraná VVI podala žiadosť o periodické hodnotenie v oblasti „právné vedy“, pričom do nej zahrnula 7 zamestnancov, ktorí spĺňajú podmienky na zaradenie do hodnotenia. Na to, aby výber výstupov spĺňal kritérium rovnomernosti, musí v tomto prípade žiadateľ predložiť za štyroch z uvedených zamestnancov po štyri výstupy, a za troch z uvedených zamestnancov po tri výstupy do finálneho výberu (spolu 25 výstupov).

V súlade s [§ 26aa zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja](#) sa na základe [výzvy vyhlásenej Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu](#) VVŠ a VVI podrobí periodickému hodnoteniu výskumnej, vývojovej alebo umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti (ďalej len „periodické hodnotenie“) v jednotlivých oblastiach výskumu raz za šesť rokov. Pri aktuálnom periodickom hodnotení sa hodnotí iba kvalita výstupov. [Podľa článku 3, odseku 2 Smernice č. 36/2022 o periodickom hodnotení výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti](#) však v budúcnosti bude súčasťou periodického hodnotenia aj hodnotenie spoločenského významu výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti, a tiež hodnotenie prostredia výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti.

Oblasť hodnotenia

Oblasť hodnotenia je jednou z 28 oblastí výskumu, do ktorých bolo možné podávať žiadosti o Periodické hodnotenie.

Skupina oblastí výskumu	Oblasti výskumu
prírodné vedy	1. fyzikálne vedy 2. chemické vedy 3. matematické vedy 4. biologické vedy 5. vedy o Zemi 6. environmentalistické a ekologické vedy

technické vedy	7. stavebné inžinierstvo a architektúra 8. metalurgické a montážne vedy 9. strojárské vedy 10. elektrotechnické vedy 11. informačné a komunikačné vedy
lekárske vedy	12. základne lekárske a farmaceutické vedy 13. klinické lekárske vedy 14. zdravotnícke vedy
poľnohospodárske, lesnícke a veterinárske vedy	15. poľnohospodárske, lesnícke a veterinárske vedy
spoločenské vedy	16. politické vedy 17. masmediálne a komunikačné vedy 18. sociológia a sociálna antropológia 19. psychológia 20. pedagogické vedy 21. sociálna práca 22. ekonomické vedy 23. právne vedy
humanitné vedy	24. filozofia a teológia 25. filológia 26. historické vedy
umenie a vedy o umení	27. performatívne umenie a príslušné vedy o umení 28. vizuálne umenie a príslušné vedy o umení

Pre každú z oblastí výskumu bola Radou pre periodické hodnotenie vybratá medzinárodná hodnotiteľská komisia (tzv. komisia pre oblasť výskumu), ktorá hodnotila žiadosti o hodnotenie v danej vednej oblasti. Zároveň boli Radou pre periodické hodnotenie vybratí aj členovia komisií pre každú zo skupín oblastí výskumu (tzv. komisie pre skupinu oblastí výskumu). Tieto komisie dozerali na činnosť komisií pre jednotlivé oblasti výskumu, na samotný proces hodnotenia, a na konzistentné uplatňovanie kvalitatívnych kritérií pri hodnotení žiadostí podaných do jednotlivých oblastí výskumu.

Príklad: Komisia pre prírodné vedy dozerala na činnosť komisií hodnotiacich výstupy v oblastiach fyzikálnych, chemických, matematických, biologických, environmentalistických a ekologických vied, a vied o Zemi.

Činnosť komisií pre oblasti výskumu a pre skupiny oblastí výskumu prebiehala v období od septembra do decembra 2022.

Inštitúcia, súčasť inštitúcie

Počas periodického hodnotenia v roku 2022 sa reflektovalo na úroveň vedy produkovanú verejnými vysokými školami a verejnými výskumnými inštitúciami. Pracoviskami, za ktoré sa podávali žiadosti o periodické hodnotenie, je teda jedna z týchto organizácií ako celok (konkrétne VVŠ, respektíve VVI), alebo jej súčasť (v prípade VVŠ fakulta, a v prípade VVI organizačná zložka).

V súlade s [čl. 2, písm. d\) Smernice č. 36/2022 o periodickom hodnotení výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti](#) sa výskumným tímom rozumie minimálne 5 ľudí – zamestnancov a zamestnankyň na plný pracovný úväzok, ktorých náplňou práce je aj vedecká, výskumná, prípadne iná tvorivá činnosť – s obsahovými výstupmi v jednej z 28 hodnotených vedných oblastí. Spolupráca týchto zamestnancov, ani ich príslušnosť k jednému pracovisku sa na uvedenie v žiadosti o hodnotenie nevyžaduje – môže ísť teda o fakultu, katedru či ústav, ale takisto môže ísť o tím ľudí naprieč týmito organizačnými časťami inštitúcie alebo súčasťou inštitúcie podávajúcej žiadosť o periodické hodnotenie. Zamestnanci preto môžu pôsobiť na viacerých fakultách, katedrách či ústavoch v rámci inštitúcie, pričom je dôležitým aby mali spoločný obsahový rámec a spadali do jednej z hodnotených vedných oblastí.

Verejné vysoké školy (VVŠ) a verejné výskumné inštitúcie (VVI) sa mohli slobodne rozhodnúť, ako zostavia hodnotené výskumné tímy.

Každá inštitúcia (VVŠ alebo VVI) mohla buď podať jednu žiadosť o hodnotenie v každej z vedných oblastí za celú inštitúciu, alebo jedna alebo viacero jej súčastí mohli podať žiadosť o hodnotenie v identickej vednej oblasti – každá z týchto súčastí za seba. Nebolo však možné, aby žiadosť o hodnotenie v tej istej oblasti podala inštitúcia ako celok, a takisto aj jedna alebo viacero jej súčastí zároveň.

Profil kvality

PLÁN [OBNOVY]

Profil kvality je výsledkom periodického hodnotenia a vyjadrením kvalitatívnej úrovne výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti VVŠ alebo VVI, respektíve jej súčasti, vo vybranej oblasti výskumu. 25 výstupov výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti, ktoré tvoria žiadosť o hodnotenie, je na základe hodnotenia predmetnou komisiou rozdelených do piatich kvalitatívnych kategórií – úrovni od najlepšej po najhoršiu (v číselnom vyjadrení):

- 1 – svetová;
- 2 – významná medzinárodná;
- 3 – medzinárodná;
- 4 – národná;
- 5 – nezaradené.

Výsledný profil kvality pre inštitúciu alebo jej súčasť, ktorá podala žiadosť o hodnotenie, vyjadruje pomer výstupov označených každou z piatich kvalitatívnych známok v rámci konkrétnej žiadosti. Ide teda o percentuálne vyjadrenie počtov zastúpení výstupov svetovej, významnej medzinárodnej, medzinárodnej, národnej a nezaraďovanej kvality v rámci žiadosti podanej do periodického hodnotenia. Do poslednej kvalitatívnej kategórie sú zaradené aj takzvané „nulové“ výstupy (ktoré na základe princípov reprezentatívnosti a rovnomernosti odzrkadľujú aj nedostatok tvorivých výstupov inštitúcie/súčasti inštitúcie v konkrétnej oblasti výskumu), ako aj výstupy, ktoré nie sú ani vedecké, ani tvorivé.

Príklad: Žiadosť o hodnotenie obsahujúca 25 výstupov bola ohodnotená komisiou pre oblasť výskumu. 2 výstupy boli zaradené do kategórie svetovej kvality, 5 výstupov do kategórie významnej medzinárodnej kvality, 12 výstupov do kategórie medzinárodnej kvality, 4 výstupy do kategórie národnej kvality, napokon dva výstupy boli kvalitatívne ohodnotené pod úrovňou kategórie národnej kvality, a teda boli zaradené do kategórie nezaradených. Výsledným profilom kvality pre danú inštitúciu/pracovisko v danej vednej oblasti je hodnotenie (od kategórie svetovej kvality po kategóriu nezaradené) 8 – 20 – 48 – 16 – 8 (v percentách).

Profil kvality pre túto žiadosť je možné znázorniť v nasledovnom formáte:

Hodnotenie	Počet výstupov	Profil kvality
1 – svetová	2	8%

2 – významná medzinárodná	5	20%
3 - medzinárodná	12	48%
4 - národná	4	16%
5 - nezaradené	2	8%

Profil kvality je hodnotením výskumnej úrovne pracoviska ako celku. Hodnotenie konkrétnych výstupov nezverejňujeme.

Jednou z výhod profilov kvality je možnosť porovnávania úrovne vedy a umenia na slovenských verejných vysokých školách a verejných výskumných inštitúciách s tými v zahraničí, keďže mnohé ďalšie krajiny majú zavedený podobný systém hodnotenia vedy, prípadne sú tiež priamo inšpirované britským *Research Excellence Framework*, z ktorého inšpiráciu čerpáme aj pri našom periodickom hodnotení.

Počet zamestnancov

Počet zamestnancov inštitúcie alebo časti inštitúcie, ktorí v hodnotenom období splnili podmienku zaradenia do Periodického hodnotenia podľa [čl. 2, písm. c\) Smernice č. 36/2022 o periodickom hodnotení výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti](#). Podľa uvedenej Smernice je podmienkou na zaradenie zamestnanca do hodnotenia jeho 100-percentný úväzok na VVŠ alebo jej súčasť podávajúcej žiadosti o hodnotenie, alebo 50-percentný úväzok na VVI alebo jej súčasť, v trvaní minimálne 48 mesiacov kumulatívne počas hodnoteného obdobia (2014-2019). Pri periodickom hodnotení nemohol byť zamestnanec uvedený vo viac ako jednej žiadosti o periodické hodnotenie.

Financovanie

Financovanie poskytuje informáciu o výške verejných zdrojov poskytnutých zo štátneho rozpočtu pre predmetnú VVŠ alebo VVI, resp. jej súčasť, v hodnotenom období (2014-2019).

Čiastka uvedená v informácii o financovaní inštitúcie alebo súčasť inštitúcie je orientačná. Bola získaná prepočtom celkovej sumy vynaloženej na financovanie inštitúcie alebo jej súčasť na počet zamestnancov uvedených v žiadosti podanej do konkrétnej oblasti výskumu (za predmetnú inštitúciu či jej súčasť). Uvedená

čiasťka tak zodpovedá počtu zamestnancov žiadateľa v konkrétnej oblasti výskumu za obdobie 2014-2019. Pri prepočte financovania na reálny počet zamestnancov kolektívu podávajúceho žiadosť za inštitúciu alebo jej súčasť sa vychádzalo z dostupných informácií o financovaní VVŠ ([z rozpisu dotácií, zverejnených na webovom sídle Ministerstva](#)) a VVI ([z výročných správ jednotlivých organizačných zložiek VVI](#)). VVŠ a VVI taktiež poskytli Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu na vyžiadanie informácie o financovaní svojich súčastí (fakúlt, ústavov, atď.).

Príklad: Verejná vysoká škola, podávajúca žiadosti do troch oblastí výskumu („matematické vedy“, „právne vedy“ a „filológia“), bola za šesťročné obdobie, v ktorom prebieha periodické hodnotenie, financovaná celkovou čiastkou 2 000 000 EUR (pričom táto čiastka je sumárnou za každý z rokov 2014-2019). Táto verejná vysoká škola v rámci žiadosti o periodické hodnotenie v oblasti výskumu „matematické vedy“ deklarovala 10 zamestnancov, ktorí splnili podmienky zaradenia do periodického hodnotenia; v oblasti výskumu „právne vedy“ deklarovala 10 zamestnancov, ktorí splnili podmienky zaradenia do periodického hodnotenia; a v oblasti výskumu „filológia“ deklarovala 20 zamestnancov, ktorí splnili podmienky zaradenia do periodického hodnotenia. Po vydelení celkovej čiastky financovania tejto verejnej vysokej školy celkovým počtom zamestnancov, ktorí figurujú vo všetkých žiadostiach o periodické hodnotenie podaných touto verejnou vysokou školou (to znamená, v žiadostiach podaných do všetkých troch spomenutých vedných oblastí), zistíme alokáciu na jedného zamestnanca (zaradeného do periodického hodnotenia) počas šesťročnej doby hodnotenia (t.j., $2\,000\,000\text{ EUR} / 40\text{ zamestnancov} = 50\,000\text{ EUR}$ na zamestnanca zaradeného do periodického hodnotenia). Pre zistenie jednotlivých alokácií pre všetky tri žiadosti o periodické hodnotenie podané predmetnou inštitúciou, musíme sumu 50 000 EUR vynásobiť jednotlivými počtami zamestnancov, zaradených do žiadostí o periodické hodnotenie v rámci jednotlivých oblastí výskumu. Preto na žiadosť o periodické hodnotenie podanú do oblasti výskumu „matematické vedy“ pripadá suma 500 000 EUR (50 000 EUR x 10 zamestnancov) za hodnotené obdobie (2014-2019); na žiadosť o periodické hodnotenie, podanú do oblasti výskumu „právne vedy“ pripadá suma 500 000 EUR (50 000 EUR x 10 zamestnancov) za hodnotené obdobie (2014-2019); a na žiadosť o periodické

*hodnotenie, podanú do oblasti výskumu „filológia“ pripadá suma 1 000 000 EUR
(50 000 EUR x 20 zamestnancov) za hodnotené obdobie (2014-2019).*

Je teda zrejmé, že v prípade týchto orientačných súm nejde o sumy reálne poskytnutých prostriedkov konkrétnym pracoviskám, pretože sa vychádza z predpokladu, že ak pracovisko so zamestnancami z viacerých hodnotených oblastí výskumu získalo na vedu a výskum príslušnú sumu, rozdelilo túto sumu rovnomerne podľa počtu zamestnancov v danej oblasti výskumu, čo nemuselo zodpovedať skutočným alokovaným sumám, pretože pracoviská majú v rámci akademickej samosprávy právo samostatne rozhodovať o rozdelení zdrojov zo štátnej dotácie na vedu a výskum. Spolu s informáciou o počte zamestnancov by informácia o čiastke financovania konkrétnej VVŠ alebo VVI (alebo ich súčastí) za roky 2014-2019 mala zvyšovať výpovednú hodnotu výsledných profilov kvality.

Zoznam výstupov

V zozname hodnotených výstupov sú uvedené výstupy výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti, ktoré sú zapísané v **Centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti (CREPČ)** alebo v **Centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti (CREUČ)** (ak je žiadateľom VVŠ), alebo v **Evidencii publikačnej činnosti a ohlasov v Slovenskej akadémii vied alebo inom verejne prístupnom registri** (ak je žiadateľom VVI alebo držiteľ osvedčenia o spôsobilosti na výskum a vývoj). **Vyhľadávanie konkrétnych registrovaných umeleckých výstupov v rámci CREUČ je možné vykonať pomocou zadania tzv. „EUCA kódu“** (na webe: <http://www.crepc.sk/creuc-search>).